

Mateřská škola Přerov – Újezdec, Hlavní 61, příspěvková organizace

Školní vzdělávací program

Svět kolem nás

Motto: „Nemůžete nikoho nic naučit. Můžete nanejvýš pomoci, aby to sám v sobě našel.“ /Galileo Galilei/

Školní vzdělávací program (dále ŠVP) byl aktualizován v souladu s požadavky na předškolní vzdělávání vyplývajícími z úpravy Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání vydaného Opatřením ministra školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-44476/2020-6 ze dne 24. srpna 2021 v souladu s ustanovením § 4 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), které mění Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání vydaný Opatřením ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 32405/2004-22 ze dne 3. ledna 2005, ve znění Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 22405/2016-1 ze dne 11. 8. 2016, Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 36631/2016-1 ze dne 18. ledna 2017 a Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 34790/2017-1 ze dne 22. prosince 2017

Č. j. : MŠÚ 48-171/2021

Obsah školního vzdělávacího programu

1. Škola a její vzdělávací program

1.1. Identifikační údaje o mateřské škole

1.2. Obecná charakteristika školy

1.3. Podmínky a organizace vzdělávání

Materiální podmínky

Životospráva

Psychosociální podmínky

Organizační podmínky chodu mateřské školy

Řízení mateřské školy

Personální a pedagogické zajištění

Spolupráce s rodiči

Spolupráce se základními školami a dalšími institucemi

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Podmínky jazykové přípravy dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

1.4. Charakteristika vzdělávacího programu

2. Vzdělávací obsah

2.1. Integrovaný blok – Školka plná kamarádů

2.2. Integrovaný blok – Barevný podzim

2.3. Integrovaný blok – Kouzelná zima

2.4. Integrovaný blok – Vůně a zvuky jara

2.5. Integrovaný blok – Letní cestování

3. Evaluační systém školy

3.1. Pravidla pro evaluaci

Předmět evaluace

Formy a metody

Časový plán

4. Závěr

Přílohy ŠVP:

Adaptační program

Příprava předškoláka

Program prevence sociálně patologických jevů

Program enviromentální výchovy

Povinné předškolní vzdělávání

Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání

1. Škola a její vzdělávací program

1.1. Identifikační údaje školy

Název školy: Mateřská škola Přerov – Újezdec, Hlavní 61, příspěvková organizace
Adresa školy: Hlavní 89/61, 750 02 Přerov – Újezdec
Ředitelka školy: Věra Cimbálníková
Kontakty: telefon: 581 204 183
e-mail: ms.ujezdec@seznam.cz
webové stránky: www.msujezdec.cz
Pracoviště: Mateřská škola Přerov – Újezdec, Hlavní 89/61
Mateřská škola Přerov – Lověšice, Mírová 86/19
Identifikační údaje: IČ: 70 88 76 08
IZO MŠ: 107631547 / 01
107631547 / 02
RED IZO: 600145794

Zřizovatel

Název: Statutární město Přerov
Adresa: Bratrská 709/34, 750 11 Přerov 2
Kontakty: telefon: 581 268 111
e-mail: posta@prerov.eu
webové stránky: www.prerov.eu

Na tvorbě ŠVP se podílel kolektiv pedagogů MŠ.

Aktualizaci zpracovaly:

Věra Cimbálníková – ředitelka

Alena Déduchová – učitelka

Mgr. Iveta Frýdková – učitelka

Antonie Tomšíková – učitelka

Platnost dokumentu

Datum platnosti: **1. září 2021**

Aktualizace obsah byla projednána na pedagogické poradě dne 25. srpna 2021.

Příští aktualizace ŠVP bude zpracována dle aktuálních změn a potřeb mateřské školy.

1.2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Přerov – Újezdec, Hlavní 61 byla zřízena jako právní subjekt v roce 2001 sloučením dvou samostatných mateřských škol v místních částech města Přerova – Újezdec a Lověšice.

Obě mateřské školy jsou umístěny ve starších, více než stoletých, budovách a tomu také odpovídá technický stav obou objektů.

Budova mateřské školy Mateřská škola Přerov – Újezdec, Hlavní 89/61 byla postavena v roce 1903. Původně zde byla umístěna obecná škola, později dvoutrídni mateřská škola. Od roku 1990 je zde jednotřídní mateřská škola, která využívá prostory v přízemí budovy.

Prostory v prvním patře budovy byly rekonstrukcí v roce 2006 upraveny a slouží jako pobočka Městské knihovny v Přerově. Současně je zde zachována tělocvična, která je využívána k tělovýchovným aktivitám místními občany. Pro potřeby mateřské školy by bylo třeba částečné rekonstrukce a dovybavení.

Mateřská škola Přerov – Lověšice, Mírová 86/19 je odloučeným pracovištěm mateřské školy Přerov – Újezdec, Hlavní 61. Je umístěna ve dvoupatrové budově z roku 1905. Mateřská škola využívá prostory v prvním vyvýšeném patře budovy. Druhé patro budovy se nevyužívá a prostory, v případě záměru k jejich využívání, potřebují celkovou rekonstrukci.

Hygienická zařízení pro děti v obou mateřských školách odpovídají platným hygienickým normám.

Obě mateřské školy mají pěkné prostorné zahrady s pískovišti a herními prvky. Zahrady umožňují přenesení výchovně vzdělávacích aktivit do venkovních prostor a zaměřování se na environmentální činnosti.

Kapacita obou mateřských škol je 25 dětí.

Obě mateřské školy jsou dostupné spojením MHD.

1.3. Podmínky a organizace vzdělávání

Materiální podmínky

- obě mateřské školy mají dostatečně velké prostory odpovídající platným hygienickým normám
- průběžně je obnovováno interiérové vybavení obou mateřských škol vhodným dětským nábytkem, kterým rozčleňujeme prostor do „koutků aktivit“ umožňujících skupinové i individuální činnosti dětí
- dětský nábytek, vybavení pro odpočinek i hygienické zařízení odpovídají počtu dětí, jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům a splňují bezpečnostní požadavky
- třídy jsou upraveny tak, aby vyhovovaly realizaci ŠVP; děti mají volný přístup k přehledně uspořádanému vybavení pro všestranné aktivity
- vybavení hračkami, učebními pomůckami a materiálem odpovídá počtu dětí, jejich věku a je průběžně doplňováno a obnovováno dle finančních možností
- děti se podílejí svými výtvyry na výzdobě interiéru
- dbáme na dodržování bezpečnostních a hygienických norem – čistoty, osvětlení, teploty apod.
- průběžně udržované školní zahrady umožňují rozmanité pohybové i jiné aktivity dětí

- obě výdejny stravy jsou vybaveny potřebnými elektrospotřebiči, průběžně jsou i dovybavovány kuchyňským nádobím

Plánované úpravy a nutné investice

- výměna zbývajících oken II. patro MŠ Lověšice
- výměna zadních vchodových dveří v MŠ Újezdec, výměna okna v mezipatře
- zateplení budov obou mateřských škol
- dovybavení zahrad mateřských škol herními prvky
- dovybavení obou mateřských škol nábytkem, úložné prostory pro lehátka v MŠ Lověšice, výškově nastavitelné stoly a nové židličky pro obě pracoviště

Životospráva

- strava je zajišťována Zařízením školního stravování Přerov, Kratochvílova 30 pracovištěm Kozlovská 44; skladba jídelníčku je pestrá, důraz je kladen na zdravou výživu, dostatek ovoce a zeleniny a odpovídá požadavkům spotřebního koše, stejně tak jsou soustavně kontrolovány technologie přípravy pokrmů a nápojů
- dětem, kterým lékař stanovil speciální dietu (bezlepkovou, diabetickou ...) je možno po dohodě s vývažovnou potřebné stravování zajistit
- mezi jednotlivými jídly jsou dodržovány doporučené intervaly
- v průběhu celého dne je zajištěn pitný režim pro děti – každé dítě má svůj označený hrneček a možnost se samo obsloužit, mladším dětem je zajištěna pomoc s obsluhou. Paní učitelky současně vybízejí děti v průběhu celého dne k pitnému režimu. Stejně je zajišťován i pitný režim při pobytu na školní zahradě.
- je zajištěn denní rytmus a řád tak, aby odpovídal potřebám dětí
- zajišťujeme každodenní dostatečně dlouhý pobyt venku s výjimkou nepříznivých klimatických podmínek (mráz pod -10°C, náledí, silný vítr nebo déšť, inverze apod.)
- respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku u dětí. Děti nejsou nuceny ke spánku, je však dáno časové vymezení, ve kterém dítě relaxuje a dává tak možnost dětem s potřebou spánku usnout. Dětem s nižší potřebou spánku jsou následně k dispozici klidové činnosti a aktivity, u předškolních dětí je čas využit k předškolní přípravě.

Psychosociální podmínky

- naší prioritou je vytvoření prostředí, ve kterém se budou děti i dospělí cítit spokojeně, bezpečně a jistě
- nově přichozím dětem umožňujeme postupnou nenásilnou adaptaci
- pedagogové respektují potřeby dětí, reagují na ně nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují pocit pohody, klidu
- organizování činností a vedení dětí k aktivní spoluúčasti při činnostech a tvorbě pravidel vzájemné komunikace
- poskytování osobní svobody a volnosti dětí v rámci společně vytvořených a platných pravidel, podporování samostatného rozhodování dětí
- vytváření vztahů založených na vzájemné ohleduplnosti, důvěře, úctě, pomoci, podpoře a toleranci; využívání pozitivního hodnocení, trpělivého vysvětlování;
- rovnocenné postavení všech dětí

- vytváříme podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, pro rozvoj komunikativních dovedností
- vyvážené zařazování spontánních a řízených činností, klást nároky přiměřené individuálním schopnostem a pracovnímu tempu dětí, vyvarovat se neúměrnému zatěžování
- účinně působit na nezdravé soutěžení dětí, věnovat pozornost neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňovat prosociálním směrem

Organizační podmínky chodu mateřské školy

Provozní doba mateřských škol:

Mateřská škola Přerov – Újezdec 6.³⁰ - 16.⁰⁰

Mateřská škola Přerov – Lověšice 6.³⁰ - 16.⁰⁰

Režim dne:

6. ³⁰	-	8. ²⁰	scházení dětí, spontánní hry a zájmové aktivity, individuální práce s dětmi
8. ²⁰	-	9. ¹⁵	komunitní kruh, pohybové aktivity, hygiena, svačina
9. ¹⁵	-	9. ⁴⁰	didakticky cílené aktivity
9. ⁴⁰	-	11. ⁴⁵	příprava na pobyt venku, pobyt venku
11. ⁴⁵	-	12. ¹⁰	hygiena, oběd
12. ¹⁰	-	12. ³⁰	hygiena, příprava na odpočinek
12. ³⁰	-	14. ⁰⁰	odpočinek, relaxace, spánek klidové zájmové aktivity dětí s nižší potřebou spánku
14. ⁰⁰	-	14. ³⁰	vstávání, hygiena, svačina
14. ³⁰	-	16. ⁰⁰	herní činnosti dle vlastního zájmu dětí, individuální činnosti nabízené učitelkou, postupné rozcházení dětí

Časové termíny v denním režimu jsou orientační, učitelka pružně reaguje na aktuální potřeby dětí, na změny, plánované akce a události.

Do denního programu jsou pravidelně zařazovány spontánní i řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, jsou zohledňovány individuální vzdělávací potřeby a možnosti dětí.

Učitelky ve třídách souběžně působí v čase pobytu venku dětí, následné hygieny, oběda, přípravy na odpočinek a odpočinku, což je více než 2,5 hodiny denně.

Složení tříd je heterogenní. Snažíme se co nejvíce využívat předností tohoto složení:

- věkově smíšené třídy jsou přirozené
- děti se učí spolupracovat, komunikovat, tolerovat odlišnosti
- poskytují dětem mnoho podnětů k rozvoji sociálních dovedností
- lepší, nenásilná adaptace nových dětí (sourozenecké, kamarádské vztahy)

- v heterogenních třídách bývá méně konfliktů mezi dětmi, starší se přirozenou cestou učí pečovat o mladší kamarády.
- menší děti se dříve stávají samostatnější, rychleji se učí od starších kamarádů (přirozená motivace, nápodoba)

Pro přijímání dětí jsou stanovena kritéria, podle kterých ředitelka postupuje při přijímacím řízení (viz Vnitřní předpis pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání).

Počty dětí v jednotlivých třídách jsou v rámci inkluzivního vzdělávání upravovány (snižovány) v souladu s platnou legislativou, výjimky z maximálního počtu dětí jsou projednávány a schvalovány zřizovatelem.

Individuální vzdělávání podle § 34b školského zákona dosud nebylo v naší mateřské škole uskutečňováno. Pravidla organizace individuálního vzdělávání jsou stanovena ve Školním řádu.

Řízení mateřské školy

- řízením mateřské školy je pověřena ředitelka
- všichni zaměstnanci se řídí platnými vnitřními předpisy (ŠVP, Školní řád, Organizační řád, Provozní řád a jiné vnitřní předpisy), ve kterých jsou jasně stanoveny povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců
- vedení školy vytváří ovzduší vzájemné důvěry, tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, respektuje jejich názor a čerpá z připomínek jak pedagogických, tak i provozních zaměstnanců
- usilujeme o týmovou práci pedagogického sboru, ke spolupráci vyzýváme i rodiče
- při plánování činnosti mateřské školy využíváme zpětnou vazbu a vycházíme z analýzy předchozího období
- ŠVP tvoří ředitelka s celým týmem pedagogů, na základě evaluace je ŠVP podle potřeby aktualizován
- škola má vytvořený funkční informační systém jak vnitřní, tak vnější
- mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a místní samosprávy, s ostatními mateřskými školami, se základními školami (především ZŠ Svisle, ZŠ Trávník), se SVČ Atlas a Bios Přerov, Muzeem Komenského v Přerově, Městskou knihovnou v Přerově, s odbornými poradenskými zařízeními (PPP a SPC OK, pracoviště Přerov, logopedové, pediatři) a s dalšími organizacemi

Personální a pedagogické zajištění

- pedagogové v obou mateřských školách mají předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost, dále se soustavně vzdělávají
- pedagogický sbor i celý pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel
- ředitelka podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně své osoby), vytváří podmínky pro další systematické vzdělávání
- pedagogové pracují, jednají a chovají se jako profesionálové, tj. v souladu se společenskými pravidly, pedagogickým taktem a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání dětí předškolního věku

- pracovní doba pedagogů je organizována tak, aby byla vždy zajištěna dětem optimální pedagogická péče
- provozní oblast zajišťují dvě pracovnice (v úvazku začleněn i výdej stravy), i u těchto zaměstnanců je podporováno sebevzdělávání odpovídající profesnímu zaměření a legislativním změnám

Spolupráce s rodiči

Naším cílem je budovat vztahy s rodiči založené na oboustranné vzájemné důvěře, otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a ochotě spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerského vztahu.

Rodiče jsou pravidelně informováni o všem, co se v mateřské škole děje, mají možnost vstupovat volně do tříd, bez obav žádat informace o svém dítěti, o výsledcích vzdělávání svého dítěte i o výsledcích vzdělávání celé mateřské školy.

Rodiče jsou o dění v mateřské škole dále informováni i prostřednictvím nástěnek a webových stránek školy.

Naší snahou je podpora rodinné výchovy.

Všichni zaměstnanci mateřské školy chrání soukromí rodiny a zachovávají mlčenlivost a diskretnost ve svěřených vnitřních záležitostech. Problémy jsou řešeny individuálně, taktně a s profesním přístupem.

Škola spolupracuje s rodiči – třídní schůzky, informační schůzky, individuální konzultace, besídky, vystoupení, společné tvořivé dílničky, vzdělávací akce, besedy a jiné.

Odpovědnost, práva a povinnosti rodičů jsou uvedeny ve školním řádu školy.

Spolupráce se základními školami a dalšími institucemi

Základní školy

- pravidelná setkávání s pedagogy a návštěva prvních tříd Základní školy Přerov, Svisle 13 a Základní školy Přerov, Trávník 27
- účast na akcích pořádaných uvedenými školami (např. pohádková učení, environmentální aktivity, výstavy)
- zajištění besed pro rodiče budoucích prvňáčků

Všechny tyto formy spolupráce podporují náš cíl – plynulý, bezproblémový, nestresující přechod dětí k dalšímu stupni vzdělávání.

Výbory pro místní části (Újezdec i Lověšice)

- účast na kulturních akcích v místních částech
- pomoc při organizování akcí pro děti i veřejnost

Klub důchodců Újezdec

- organizace pravidelných vystoupení pro seniory
- výroba drobných dáreků pro seniory

Keramika Újezdec

- pravidelná tvoření dětí
- zapojení se do vytváření tematických výstav
- každoroční Mikulášská návštěva

Základní organizace ČSŽ Přerov – Lověšice

- pomoc při organizování akcí pro děti i veřejnost
- zajištění kulturních vystoupení pořádaných ČSŽ

Městská knihovna v Přerově

- pravidelné tematické návštěvy místních poboček, ale i dětského oddělení v Přerově
- výtvarné soutěže a jiné aktivity

SVČ Atlas a Bios Přerov

- program dopravní výchovy
- výtvarné a jiné soutěže
- návštěva výstav a tvořivých aktivit (Vánoční salon, Velikonoční salon...)
- návštěva vzdělávacích environmentálních programů

Střední pedagogická škola v Přerově

- zajištění průběžné praxe studentů
- souvislá praxe studentů v závěru školního roku

Diagnostická a poradenská zařízení

- besedy s odborníky pro rodiče na aktuální témata (školní zralost, předcházení poruch učení, prevence rizikového chování, výchovné trendy a přístupy...)
- orientační vyšetření úrovně školní zralosti a připravenosti předškolních dětí
- poradenství

Ostatní instituce

- poznávací návštěvy se záměrem seznámit děti s činností organizačních složek státu (HZS pracoviště Přerov, Policie ČR, Městská policie)

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

ŠVP „Svět kolem nás“ vycházející z RVP PV je založen na respektování individuálních potřeb a možností každého dítěte.

Naši snahou je vytvořit optimální podmínky pro rozvoj osobnosti každého dítěte ve spolupráci s rodiči i na základě odborného vyšetření a doporučení pracovníků školských poradenských zařízení (např. Pedagogicko-psychologická poradna (PPP), Speciálně pedagogické centrum (SPC)).

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů.

Na základě pedagogické diagnostiky zpracovává mateřská škola pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami plán pedagogické podpory (PLPP) a na jeho základě poskytuje podpůrná opatření 1. stupně.

Plán pedagogické podpory zahrnuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu.

Plán pedagogické podpory je pravidelně vyhodnocován a průběžně aktualizován v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Pokud k naplnění vytyčených vzdělávacích cílů nepostačuje poskytování podpůrných opatření prvního stupně, doporučí mateřská škola zákonným zástupcům dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb.

Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola nadále podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory.

Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována školským poradenským zařízením po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Podmínky pro vzdělávání i pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č. 27/2016 Sb.)

Pro tyto děti je vypracován na základě doporučení a podkladů ze školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte individuální vzdělávací plán (IVP).

Učitelky pro práci s dětmi využívají specifické pomůcky, sebevzdělávají se prostřednictvím odborné literatury zaměřené na danou problematiku, účastní se kurzů, školení, seminářů.

Podmínky pro vzdělávání dětí učitelky upravují ve spolupráci s vedením mateřské školy tak, aby v oblasti věcného prostředí, životosprávy, psychosociálního klimatu, organizace vzdělávání, personálního a pedagogického zajištění i spolupráce mateřské školy s rodinou co nejvíce odpovídaly individuálním potřebám jednotlivých dětí.

Počet dětí ve třídě je snižován v souladu s platnými právními předpisy.

V případě potřeby je upraven obsah vzdělávání dítěte v dílčích oblastech, které vzhledem ke svým hendikepem sníženým schopnostem nemůže zvládnout nebo je zvládá alternativním způsobem. Posiluje se výuka v oblastech, ve kterých dítě selhává, s uplatněním pedagogické intervence doporučené školským poradenským zařízením.

Úpravy organizace a průběhu vzdělávání dítěte ve třídě respektují specifika podmínek, které usnadní vzdělávání, včetně možností úpravy pracovního prostředí a pracovního místa dítěte, využívání speciálních učebních a kompenzačních pomůcek a postupů. Využívá se úprav organizace výuky na podporu lepší koncentrace pozornosti dětí, na dodržování hygieny, uplatnění principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu a posílení spolupráce v průběhu výuky. Organizace výuky může být v odůvodněných doporučených případech posílána asistentem pedagoga nebo dalším pedagogickým pracovníkem.

V doporučení k inkluzivnímu vzdělávání dítěte je uvedena délka jeho platnosti včetně předpokládané kontroly. Shledá-li škola, že poskytovaná podpůrná opatření a individuální vzdělávací plán nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte, doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Obdobně škola postupuje i v případě, pokud shledá, že poskytovaná opatření již nejsou potřebná.

Pokud zákonní zástupci dítěte neposkytují součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření, nebo se škola domnívá, že postupují v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, usiluje škola o zajištění nápravy. V případě, kdy tyto kroky nestačí, zahájí komunikaci a případnou spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Určenými a zodpovědnými za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření dětem se speciálními vzdělávacími potřebami jsou obě třídní učitelky jednotlivých dětí.

Pravidla pro tvorbu, realizaci a vyhodnocování PLPP

Pokud z pozorování dítěte při práci a při hře a z následné diagnostiky vyplývá, že má drobné problémy např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání, řeči, s verbální obratností, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce i zadání práce, třídní učitelky v souladu s Vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání

žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění neprodleně společně vypracují velmi jednoduchý a strukturovaný Plán pedagogické podpory (dále jen „PLPP“) pro I. stupeň podpůrných opatření – opatření MŠ, která mají podpořit dítě, vést ke střídání činností a respektování tempa dítěte. Jedná se o plán, který nastaví pro tyto děti pravidla častějšího vyhodnocování pokroku, poskytování motivující zpětné vazby, vždy s přihlédnutím k věku dítěte a k možným omezením, která obvykle vyplývají z tempa vývoje dítěte. Při organizaci výuky pak zohlední postavení dítěte ve skupině, ve vztahu k jeho specifickým potřebám se střídají činnosti (formy i druhy) nebo se naopak postupy fixují a vytváří se pevné struktury potřebné k vytváření vědomostí a dovedností.

Daný PLPP projednají s ředitelkou mateřské školy a následně realizují.

S plánem pedagogické podpory seznámí škola zákonného zástupce dítěte a všechny pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP obě učitelky vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. V případě, že se práce s dítětem daří, v realizaci pokračují, PLPP dále dle potřeb průběžně aktualizují a vyhodnocují.

Pokud se ukáže, že podpora dítěte prostřednictvím PLPP není dostačující, doporučí škola zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení (nejčastěji Pedagogicko-psychologické poradny a Speciálně pedagogického centra Olomouckého kraje, nebo SPC logopedického v Olomouci, pobočku v Přerově), které může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů.

Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení (dále jen „ŠPZ“) poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě PLPP.

Pravidla pro tvorbu, realizaci a vyhodnocování IVP

Mateřská škola bezodkladně po obdržení doporučení ŠPZ a udělení písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte poskytuje doporučená podpůrná opatření (dále jen „PO“). Třídní učitelky vypracovávají individuální vzdělávací plán (dále jen „IVP“) pro II. až V. stupeň PO, pokud je ŠPZ doporučeno jej vypracovat. Nejzazší doba pro zahájení poskytování PO podle IVP je 4 měsíce.

Není-li možné ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného PO, poskytuje škola po projednání se ŠPZ a na základě informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte, po dobu nezbytně nutnou jiné obdobné PO stejného stupně. Není-li doporučené PO poskytnuto do 4 měsíců ode dne vydání doporučení, škola projedná tuto skutečnost se ŠPZ.

Všechny pedagogické zaměstnankyně mateřské školy v současné době sbírají poznatky zkušenosti problematice inkluzivního vzdělávání formou účasti na seminářích s danou problematikou, samostudiem materiálů týkajících se dané oblasti i výměnou vzájemných zkušeností s učitelkami z jiných předškolních zařízení. Počítáme s realizací všech stanovených podpůrných opatření a následným vyhodnocováním rozvoje individuálních vzdělávacích potřeb nadaných dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Dětem-cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí zajišťujeme podporu při osvojování českého jazyka, věnujeme zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy.

Při práci s celou třídou cíleně uzpůsobujeme didaktické postupy podporující osvojování českého jazyka.

- hovoří pomalu a zřetelně; stojí čelem k dítěti
- k hovoru využívá témata, která jsou dítěti známá a blízká
- užívá ustálené jednoduché instrukce a slovní spojení, instrukce sděluje posloupně po jedné
- klade jednoduché otázky, dává dostatek času na odpověď
- při použití jazykových prostředků současně napomáhá dítěti k porozumění využíváním neverbálních prostředků (gesta, mimika), pokud je to možné, řeč opírá o vizuální oporu (obrázky, předměty)
- srozumitelně a vstřícně seznamuje dítě s uspořádáním dne a nastavenými pravidly, používá k tomu dostupnou oporu včetně spolupráce s ostatními dětmi
- seznamuje dítě se základy české kultury a společnosti, života v obci, a to v běžných situacích, které se dítěte a jeho života bezprostředně dotýkají

V případě, kdy jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání, zřídí ředitelka mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do více bloků v průběhu týdne.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřeby jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola vytváří podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, u kterého zjistíme, že vykazuje známky nadání, je dále podporováno.

Vzdělávání všech dětí probíhá takovým způsobem a v takové šíři, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, aby se tato nadání mohla v mateřské škole projevit, pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Mateřská škola v případě diagnostiky známek

nadání zajistí realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Mateřská škola v rámci prováděné diagnostiky vyhledává u jednotlivých dětí oblasti akcelerovaného (zrychleného) vývoje.

Sledujeme tyto oblasti:

- rozumové a praktické nadání
- umělecké a tvořivé nadání
- pohybové a sportovní nadání

Vytváříme a využíváme materiály a pomůcky obohacující aktivity dětí.

Dítě, které vykazuje známky nadání, je podporováno speciálními vzdělávacími prostředky, rozvíjejícími potenciál dítěte. V mateřské škole vytváříme materiální, personální, organizační a tvůrčí podmínky pro stimulaci a rozvoj nadání a talentu. Uvědomujeme si, že nadané děti mají být vzdělávány v souladu se svými schopnostmi, dostávat úkoly a podněty, které odpovídají jejich rozumové úrovni a jejich nadání.

Všech učitelky mateřské školy se vzdělávají v dané problematice v rámci DVPP.

Pomáháme rodině s výchovným vedením nadaného dítěte (např. doporučení vhodných volnočasových aktivit, metod a forem práce ...)

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola se v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání v platném znění připravuje vzdělávat od školního roku 2020/21 děti od dvou let věku. S ohledem na specifika související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje, individuální potřeby, zájmy a možnosti dvouletého dítěte je nutné do této doby zajistit ještě další podmínky, které reagují na vývojová specifika, těchto dětí.

Mezi ně patří zejména

- vybavení dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti
- z hlediska bezpečnosti jsou zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty
- ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek
- prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, aby umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku
- obě školky jsou vybaveny dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte
- šatny poskytují dostatečně velký úložný prostor na náhradní oblečení a hygienické potřeby
- stanovený režim dne respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, na stravování, dostatečný odpočinek)
- jsou vytvořeny podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami
- umožňujeme používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty
- vzdělávací činnosti se realizují v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí
- uplatňujeme výhradně laskavý, ale důsledný přístup pozitivního přijímání dítěte

- aktivně podněcujeme pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou

Péče o děti od dvou do tří let je organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

V současné době jsou do mateřské školy přijímány zejména děti, které dosáhnou tří let věku. do konce prvního pololetí prvního školního roku a které jsou prokazatelně schopny být vzdělávány za podmínek uvedených v kapitolách 3.1 až 3.4. K přijímání dětí mladších dochází velice sporadicky, ojediněle, zejména na místo uvolněné v průběhu školního roku, a to vždy s přihlédnutím k vývojové vyspělosti daného dítěte.

1.4. Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (ŠVP PV) „Svět kolem nás“ je vypracován v souladu se záměry Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) vydaným opatřením ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č.j. MSMT-38628/2016-1 ze dne 18. ledna 2017. Respektuje rámcové vzdělávací cíle a klíčové kompetence.

Byl vytvořen na základě spolupráce, názorů a podnětů všech členů pedagogického sboru a vychází z možností a podmínek našich dvou mateřských škol.

Hlavní cíle vzdělávacího programu:

- rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení
- osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Naším vzdělávacím programem chceme doplňovat rodinnou výchovu a v úzké návaznosti na ni zajistit dětem prostředí s mnohostrannými a přiměřenými podněty umožňujícími jejich aktivní rozvoj a učení, rozvíjet samostatnost, tvořivost, zdravé sebevědomí, odpovědnost a tím položit pevné základy pro další celoživotní vzdělávání.

Výchovu a vzdělávání chápeme jako celistvý proces rozvoje dítěte. Důraz klademe na prožitkové a integrované učení a na kooperativní činnosti.

Hlavní záměry programu:

- individuální přístup ke každému dítěti
- vedení dětí k samostatnému rozhodování, k volbě, k odpovědnosti
- rozvíjení schopností, znalostí a dovedností dětí prostřednictvím plánovaných činností
- zapojení rodiny do aktivit

Prostory tříd jsou rozčleněny do „center aktivit“ (inspirováno programem Začít spolu), které děti inspirují ke hře, pracovním činnostem, vzdělávacím aktivitám. V těchto pracovních koutcích se děti učí tím, že pracují s různými materiály, předměty a pomůckami. Tato forma práce umožňuje vzájemnou spolupráci a také důležitou vzájemnou nápodobu v rámci skupinových a individuálních činností.

Každé centrum je vybaveno odpovídajícími pomůckami a potřebami, které jsou dostupně a přehledně uspořádané v otevřených policích, lehce otevíratelných skříňkách či boxech.

Školní vzdělávací program je koncipován k získávání stanovených klíčových kompetencí u dětí dosažitelných v průběhu předškolního vzdělávání. Koncepce ŠVP PV je sestavena tak, aby obsahovala vhodnou a přiměřenou výchovně vzdělávací nabídku pro práci s dětmi všech věkových skupin v předškolním vzdělávání a aby je postupně dovedl k dosažení stanovených očekávaných kompetencí.

Zaměření ŠVP PV „Svět kolem nás“ vychází a navazuje na přirozené dění kolem nás - v přírodě i ve společnosti. Vychází z běžných životních situací a přírodních zákonitostí. Tyto jsou dále rozvíjeny, doplňovány a obohacovány zařazením aktuálních poznatků a událostí. Důraz v celkovém zaměření mateřské školy je kladen na poznávání a pozorování přírody a životního prostředí v různých činnostech se zaměřením na chápání důležitosti pro život lidí. To vše s porozuměním a podporou dětské osobnosti.

ŠVP je východiskem pro tvorbu třídních vzdělávacích programů v jednotlivých třídách mateřské školy.

Na třídní úrovni je dále konkretizována a rozpracována vzdělávací nabídka v jednotlivých třídách a stanovená témata integrovaných bloků podrobněji rozpracována do jednotlivých podtémat, dílčích cílů, metod, prostředků a možných rizik. Konkrétní realizace výchovy a vzdělávání je projektována pro konkrétní skupinu dětí v návaznosti na její věkové složení, vývojové a individuální zvláštnosti.

ŠVP je rozdělen do pěti integrovaných bloků. Integrované bloky vycházejí tematicky z přírody (z posloupnosti jednotlivých ročních období, z jejich charakteristických znaků) i ze společnosti a dění v ní. Obsahuje seznamování dětí se skutečnostmi a oslavami významných dnů v naší společnosti, které jsou pro ně obvyklé a typické.

Enviromentální zaměření ŠVP je koncipováno s cílem získání odpovídajících znalostí, dovedností a motivace u dětí ve vztahu k přírodě a k péči o ni.

Podstatnou součástí charakteristiky je i pěstování zdravého životního stylu, péče o zdraví a vytváření osobní pohody u dětí předškolního věku.

Naším cílem je, aby děti získávaly zkušenost, že život není o soutěžení, kdo více, nejrychleji nejlépe, ale že je důležité všimnout si lidí i věcí kolem sebe, hrát si a pracovat v klidu a pohodě, mít prostor a podmínky k dokončení práce, zkušenost, že někdy je třeba počkat, protože nejsem na světě sám, pomoci někomu vyřešit problém, s nímž už si sám já vím rady. Každý z nás je jedinečný, důležitý a má v kolektivu své místo a je pro kolektiv přínosný.

Prostředky, které uplatňujeme k dosahování cílů:

Základním prostředkem výchovně vzdělávací práce je hra, prostřednictvím které se dítě předškolního věku nejefektivněji, nej přirozeněji a nejlépe učí. Prostory tříd jsou členěny do účelově zaměřených tematických koutků.

Při naší práci uplatňujeme tyto formy, metody a prostředky:

Formy vzdělávání:

- **spontánní aktivity**
- **řízené aktivity (didakticky cílená činnost)** přímo i nepřímou motivovanou učitelkou, zpravidla v menší skupině nebo individuálně

Vzdělávání uskutečňujeme ve všech činnostech a situacích během celého dne a dbáme na vzájemnou provázanost a vyvážený poměr výše uvedených aktivit.

- **smyslové vnímání**
- **prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi** (činnosti na základě přímých zážitků podporující dětskou zvědavost, potřebu objevovat, podněcující radost z učení, získávání nových zkušeností a ovládnutí dalších dovedností)
- **situační učení** (je založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky pro lepší chápání souvislostí)
- **spontánní sociální učení** (je založené na principu přirozené nápodoby)

2. Vzdělávací obsah ŠVP

2.1. Integrovaný blok – Školka plná kamarádů

Hlavním záměrem je seznámit děti s prostředím mateřské školy a jejím denním režimem, vhodným přístupem začlenit nejen nové děti do kolektivu třídy, společně s dětmi vytvářet a následně upevňovat a dodržovat pravidla společného soužití ve třídě, učit děti orientovat se v sociálních vztazích a situacích, vést děti ke zvládnutí prvků sebeobsluhy.

Pravidla společného soužití:

- vzájemně si pomáháme
- neubližujeme si
- nedělám druhému to, co nechci, aby někdo dělal mně
- ve školce jsme všichni kamarádi – každý má mezi námi své místo
- umím se vyjádřit, ale i vyslechnout druhého
- dbám na bezpečí své i druhých
- každá věc má své místo

Tento integrovaný blok je průřezový, jeho prvky se objevují v různé intenzitě v průběhu celého školního roku.

Dílčí témata, okruhy

- Moje školička
- Já a můj kamarád
- Společně jde všechno líp
- Já a moje rodina

Klíčové kompetence, ke kterým směřujeme:

(co dítě ukončující předškolní vzdělávání zvládá)

Kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

Sociální a personální kompetence

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevládnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Dílčí vzdělávací cíle

(co učitel u dítěte podporuje)

Dítě a jeho tělo

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dítě a ten druhý

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Dítě a společnost

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Vzdělávací nabídka

(co učitel dítěti nabízí)

- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- smyslové a psychomotorické hry
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy narozenin dětí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- nejruznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- námětové hry a činnosti podporující u dětí vzájemnou komunikaci, sblížení
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě

2.2. Integrovaný blok – Barevný podzim

Hlavním záměrem je osvojit si poznatky o rozmanitostech a proměnách podzimní přírody. Utvářet v dětech kladný, ohleduplný vztah k přírodě a „probouzet“ potřebu chránit ji, všimnout si změn souvisejících se střídání ročních období v různých prostředích (biotopech) – zahrada, pole, les ..., využití barevnosti podzimu k zdokonalování znalosti barev.

Rozvíjet estetické vnímání, cítění a prožívání, učit děti využívat přírodniny k tvoření. Vést děti k vnímání okolního světa všemi smysly – zrak, hmat, sluch, čich, chuť.

Dílčí témata, okruhy

- Podzim na zahrádce
- Ovoce a zelenina
- Barvy podzimu
- Dary podzimu
- Podzim s draky
- Příprava zvířátek na zimu
- Uspávání broučků

Klíčové kompetence, ke kterým směřujeme:

(co dítě ukončující předškolní vzdělávání zvládá)

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje, užívá při tom jednoduché pojmy, znaky a symboly
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě přírody, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

Komunikativní kompetence

- samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Sociální a personální kompetence

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Činnostní a občanské kompetence

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevídnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Dílčí vzdělávací cíle

(co učitel u dítěte podporuje)

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky (zdolávání překážek v terénu - chůze, běh, přelézání, přeskoky), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání

Dítě a ten druhý

- rozvoj kooperativních dovedností
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka

(co učitel dítěti nabízí)

- přímé pozorování přírodních jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční a dramatické aktivity)
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- činnosti pro rozvoj komunikativních dovedností, řečových schopností
- manipulační činnosti na rozvoj jemné motoriky
- práce s přírodním materiálem
- činnosti pro rozvoj dovedností předcházejícím čtení a psaní
- grafomotorická cvičení
- činnosti vedoucí k vytváření základních pracovních návyků
- činnosti zaměřené na rozvoj lokomočních dovedností
- činnosti pro rozvoj smyslového vnímání

2.3. Integrovaný blok – Kouzelná zima

Hlavním záměrem je prohlubovat citové vztahy k rodině, kamarádům, seznamovat děti s tradicemi a zvyky spojenými s obdobím adventu a Vánoc.

Děti se seznámí s charakteristickými znaky zimy, s vlastnostmi sněhu, ledu, s typickými zimními činnostmi – zimní sporty a hry. Vytvoří si elementární povědomí o přírodním prostředí v zimním období – volně žijící zvířata, ptáci.

Součástí zimního integrovaného bloku je i vytváření povědomí o lidské činnosti, o jejich druzích a přínosu výsledků jak pro člověka, tak i celou společnost. Děti se také seznámí s časovým rozdělením dne a s typickými činnostmi spojenými s jednotlivými částmi.

Děti se seznámí s tradicemi a zvyky spojenými s Masopustem.

Ve zvýšené míře probíhá celoroční příprava dětí předškolního věku zaměřená na blížící se zápisy do prvních tříd základních škol.

Dílčí témata, okruhy

- Čertovská školička
- Vánoční cinkání
- Znaky zimy
- Zimní sporty
- Ptačí zima
- Zvířátka v zimě
- Čas plný pohádek
- Karnevalové radovánky
- Povolání
- Co děláme celý den
- Brzy budu školákem

Klíčové kompetence, ke kterým směřujeme:

(co dítě ukončující předškolní vzdělávání zvládá)

Kompetence k učení

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a pomocí dospělého
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie)

Sociální a personální kompetence

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

Činnostní a občanské kompetence

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

Dílčí vzdělávací cíle

(co učitel u dítěte podporuje)

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

Dítě a jeho psychika

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Dítě a ten druhý

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Vzdělávací nabídka

(co učitel dítěti nabízí)

- činnosti pro rozvoj hrubé motoriky, pohybových dovedností (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- hry s pravidly (pohybové, společenské)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí a směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování divadelních pohádek
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek (obrázkové čtení...)
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci

- činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- praktické činnosti a pokusy na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

2.4. Integrovaný blok – Vůně a zvuky jara

Hlavním záměrem je seznámit děti s probíhajícími změnami přírody v souvislosti s přicházejícím jarem – probouzení přírody, seznámení se s lidovými zvyky a tradicemi spojenými s oslavami Velikonoc. Děti se seznámí s domácími zvířaty, jejich mláďaty, užitkem pro člověka. Probouzející se příroda jako přírodní učebna umožní dětem přiblížit svět rostlin a jejich potřeb nutných k růstu. Nedílnou součástí jarního bloku je vytváření povědomí o nutnosti ochrany přírody v souvislosti s činnostmi člověka. Děti „probudí“ jarní studánku a seznámí se s životem kolem ní (rozdělení přírody na různé biotopy), seznámí se s koloběhem vody v přírodě.

V závěru integrovaného bloku se zaměříme na rodinu, její členy a na to, že každý v ní má své důležité místo. Společně oslavíme Svátek všech maminek, ale nejen jich.

Zaměříme se na rozvoj kultivovaného projevu, tvořivého myšlení i sebevyjadřování u dětí, rozvíjení výtvarné fantazie a tvořivosti, manuálních dovedností.

Dílčí témata, okruhy

- Jak se budí jaro
- Svátky jara - Velikonoce
- Svět skřítky Kořínka
- Zvířátka a jejich mláďátka
- Ptačí svět
- Probouzení studánky
- Putování kapky vody
- Naše Země má svátek
- Moje maminka

Klíčové kompetence, ke kterým směřujeme:

(co dítě ukončující předškolní vzdělávání zvládá)

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje;

Kompetence k řešení problémů

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Sociální a personální kompetence

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout

Činnostní a občanské kompetence

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Dílčí vzdělávací cíle

(co učitel u dítěte podporuje)

Dítě a jeho tělo

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání

Dítě a ten druhý

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Dítě a svět

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka

(co učitel dítěti nabízí)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách

- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

2.5. Integrovaný blok – Letní cestování

Hlavním záměrem je seznámit děti s rozmanitostí světa kolem nás. Malí „cestovatelé“ objevují svět drobných živočichů, učí se chránit a pečovat o okolní živou i neživou přírodu. Tento blok je založený na bezprostředním kontaktu s přírodou. Většina činností je přenesena právě do přírody. Děti se učí pozorovat a objevovat. Podporujeme u nich probouzení radosti z tohoto objevování.

Kromě okolní přírody probouzíme v dětech zájem i o naše město, místo, ve kterém žijí, jeho současná podoba i historie. Seznámení dětí s bezpečností v silničním provozu.

Děti získají povědomí i o odlišných světech, zemích - jiné národy, exotická zvířata.

Součástí integrovaného bloku je zaměření se na bezpečnost dětí při sportování a jiných letních činnostech.

Dílčí témata, okruhy

- Na louce v trávě
- Dopravní prostředky
- Svátek dětí celého světa
- Cestujeme po světě
- Zvířátka v ZOO
- Léto u vody
- Rozloučení se školáky

Klíčové kompetence, ke kterým směřujeme:

(co dítě ukončující předškolní vzdělávání zvládá)

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit

Sociální a personální kompetence

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

Činnostní a občanské kompetence

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Dílčí vzdělávací cíle

(co učitel u dítěte podporuje)

Dítě a jeho tělo

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Dítě a ten druhý

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka

(co učitel dítěti nabízí)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- cvičení organizačních dovedností
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

3. Evaluační systém školy

Jde o průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek v mateřské škole, které nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce. Jde o systematický proces, jehož výsledky využíváme ke zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za kterých se tento proces uskutečňuje.

Sledujeme:

- naplňování cílů školního vzdělávacího programu
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání
- průběh vzdělávání
- kvalitu podmínek vzdělávání
- kvalitu práce pedagogů
- výsledky vzdělávání

Pravidla pro evaluaci:

Předmět evaluace:

- práce a činnosti, které s dětmi provádíme
- reakce a chování dětí i celé skupiny
- individuální rozvoj, relativní posun dítěte i celé skupiny
- vývoj kvality pedagogické práce učitelek
- podmínky vzdělávání (materiální, psychosociální, životospráva)
- personální a pedagogické zajištění
- spolupráce s rodiči

Formy a metody:

- pozorování, opakované pozorování
- rozhovor s dítětem, rozhovor s rodiči, konzultace s ostatními odborníky
- diskuse
- rozbor herních aktivit dítěte
- rozbor procesu učení (vhodné využití didaktických her a testů)
- rozbor jazykových projevů (úroveň komunikace)
- rozbor, analýza prací - výtvorů dítěte (např. kresby, pracovní výrobky apod.)
- rozbor osobní dokumentace dítěte
- anamnézy (rodinná i osobní)
- sociometrické metody (rozbor chování a jednání ve skupině, vztahy, postavení dítěte ve skupině apod.)
- analýza vlastní pedagogické aktivity
- kontrolní činnost ředitelky školy, pedagogické porady, dotazníky, anketa

Časový plán:

Průběžně:

- hodnocení konkrétních činností, výsledků hry jedince či skupiny provádí učitelka společně s dětmi
- podmínky a kvalita výsledků práce v rámci třídy hodnotí učitelky

- hodnocení učitelek provádí ředitelka mateřské školy na základě hospitací, pohovorů, pedagogických porad
- evaluace integrovaného bloku, jeho průběhu a výsledků provádí učitelky
- věcné a psychosociální podmínky hodnotí ředitelka mateřské školy a učitelky
- spoluúčast rodičů, ohlasy na práci školy zjišťují učitelky rozhovorem s rodiči, dotazníkem (jednou za 3 roky)

Čtvrtletně:

- kontrolu třídní dokumentace provádí ředitelka mateřské školy
- kvalitu a efektivnost vzdělávacího procesu provádí ředitelka mateřské školy, učitelky na pedagogických poradách
- hodnocení podmínek vzdělávání provádí ředitelka mateřské školy, učitelky i provozní zaměstnankyně na pedagogických a provozních poradách
- hodnocení chování dětí i celé skupiny, individuální rozvoj a relativní posun dítěte provádí učitelky (záznamy o dětech)

V závěru školního roku:

- hodnocení vzdělávacího procesu na úrovni tříd provádí učitelky
- evaluaci školního vzdělávacího programu a vyhodnocení vzdělávacího obsahu provádí učitelky a ředitelka mateřské školy
- sebehodnocení provádí učitelka rozbořem své práce

Jednou za 3 roky vlastní hodnocení školy a vytvoření koncepce na další období.

4. Závěr

Školní vzdělávací program „Svět kolem nás“ je koncipován tak, aby na něj plynule navazovaly školní vzdělávací programy pro základní školy.

Pro předškolní děti (v posledním ročníku předškolního vzdělávání) je vypracován speciální program „Příprava předškoláka“ (příloha č. 2 ŠVP) jehož celoročním plněním se snažíme usnadnit přechod dětí na další stupeň vzdělávání. Tento program je zaměřen na rozvoj logického myšlení, ověřenými metodami a nejrůznějšími didaktickými pomůckami se rozvíjí paměť, zrakové i sluchové vnímání, řečové schopnosti, početní představivost, pozornost, fantazie a vůle. Děti jsou vedeny k samostatnosti, k získávání a osvojování pracovních návyků, správného úchopu tužky, uvolňování ruky při grafomotorických činnostech.

Zdroje použité při zpracování ŠVP

- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2017. [cit. 06. 26. 2017]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/file/56051/>
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění.
- Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání v platném znění
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění
- Vyhláška č. 108/2001 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz škol, předškolních zařízení a některých školských zařízení v platném znění
- Vyhláška č. 271/2021 Sb. ze dne 14. července 2021, kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- SPLAVCOVÁ, Hana a Jana KROPÁČKOVÁ. Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1042-9
- Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/file/55831/>